

**Program realizacji
Wewnątrzszkolnego
systemu doradztwa zawodowego
w Zespole Szkół Samochodowych
im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie**

28 listopada 2019 r.

Wstęp

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Działania podejmowane w ramach programu realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez młodzież decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określanie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Dokument zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole. Stanowi realizację koncepcji doradztwa zawodowego, rozumianego jako uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych. W szkole są realizowane cele z czterech obszarów: Poznanie własnych zasobów; Świat zawodów i rynek pracy; Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych. Przewidziane w programie działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą i jak rozwijają swoje kompetencje, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

Podstawy prawne realizacji systemu doradztwa zawodowego w szkole:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2019 r., poz. 1481 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148 z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r., poz. 325),

4. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 r., poz. 639),
5. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 09 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1591 z późn. zm.).

Cele programu

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w szkole jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w TS i BSS są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynek pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- realizowanie elementów doradztwa zawodowego na zajęciach przedmiotowych z uwzględnieniem specyfiki danego przedmiotu;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów – np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- organizowanie zajęć praktycznych – warsztatowych, praktyk i staży zawodowych;
- prowadzenie kół zainteresowań zgodnie z oczekiwaniami uczniów;

- angażowanie uczniów w działania na rzecz promocji szkoły;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie wizyt w firmach, w których znajdują się stanowiska pracy adekwatne do zawodów wybieranych przez uczniów;
- prowadzenie dodatkowych szkoleń, kursów zawodowych, seminariów;
- umożliwianie udziału w targach edukacyjnych i dniach otwartych uczelni wyższych;
- organizowanie konkursów zawodowych;
- informowanie o ofercie kształcenia po ukończeniu technikum oraz branżowej szkoły – w tym o kwalifikacyjnych kursach zawodowych (KKZ);
- umożliwianie zdobywania dodatkowych uprawnień w trakcie nauki – prawo jazdy, szkolenia zawodowe;
- udostępnianie materiałów informacyjnych w tym multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających poruszanie się po rynku pracy i rynku edukacyjnym, planowanie własnej działalności i samopoznanie;

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców i specjalistów:

- umożliwianie zainteresowanym osobom udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego oraz szkoleniach zawodowych;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach pracy;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: bibliotekę, stronę www szkoły, tablice informacyjne).

Doradztwo zawodowe dla uczniów jest realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
 - podczas:
 - ✓ zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
 - ✓ warsztatów, praktyk i staży;
 - ✓ wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami,
 prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez pedagoga, wychowawców, nauczycieli;
 - podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole lub poza nią.
- Doradztwo dla uczniów a także rodziców i nauczycieli jest realizowane w dwóch formach: grupowej i indywidualnej.

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym.

W realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi i warsztatowi, nauczyciele-bibliotekarze, specjaliści (m.in. pedagog, doradca zawodowy).

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole, a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt planu realizacji WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów teoretycznych (ogólnych i zawodowych) oraz warsztatów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania doradztwa zawodowego dla uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach zawodowych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści – pedagog:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele bibliotekarze:

- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowują, aktualizują i udostępniają zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Sieć współpracy

Dla efektywnej realizacji WSDZ niezbędna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć szkolny system doradztwa takimi, jak: Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 5 w Lublinie, Ochotniczy Hufiec Pracy i Mobilne Centrum Informacji Zawodowej, Powiatowy Urząd Pracy, Wojewódzki Urząd Pracy – Centrum Informacji i Planowania Kariery, Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEZiU), Prywatne firmy i instytucje szkoleniowe, Przedstawiciele firm i przedsiębiorcy.

Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym.

Szkoła opracowuje program realizacji WSDZ, a dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ, corocznie przygotowuje plan realizacji działań doradczych będący załącznikiem niniejszego programu. Roczny plan jest opracowywany przez nauczyciela pełniącego obowiązki doradcy zawodowego we współpracy z przedstawicielami komisji przedmiotowych i po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną zatwierdzany do realizacji przez dyrektora szkoły.

Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Program realizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane i ewaluowane. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę osób zaangażowanych w zadania z zakresu doradztwa zawodowego. Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, odnosi się do działań skierowanych do odbiorców. Elementy monitoringu i ewaluacji to:

1. Modyfikowanie stosowanych form pracy.
2. Wymiana dobrej praktyki pedagogicznej.
3. Obserwacja własna działań.

Weryfikacja efektów zajęć, spotkań, szkoleń.

Działania związane z doradztwem zawodowym mają wspierać uczniów w wyborach zawodu i kierunku kształcenia, dlatego podczas zajęć należy odwoływać się do autorefleksji i samooceny uczestników. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowania, udziału w dyskusjach i wyrażania własnych opinii, skłania do refleksji. Należy też pamiętać, że niektóre efekty realizacji programu zostaną zweryfikowane

wśród uczniów dopiero w przyszłości. Pozyskiwanie informacji o efektach prowadzonych zajęć, spotkań, szkoleń itp. odbywa się między innymi poprzez pytania zadawane uczniom na zakończenie zajęć, które służyć mają m.in. wyciągnięciu wniosków, refleksji uczniów, co było przydatne dla uczniów, w jaki sposób mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności, zachęceniu ich do refleksji a także w poszczególnych przypadkach poprzez analizę zgromadzonej dokumentacji w osobistym portfolio ucznia zawierającą wymierne efekty zajęć. Osoby realizujące program zajęć z doradztwa zawodowego, wynikających z ramowych planów nauczania oraz nauczyciele przedmiotowi i warsztatowi ewaluują swoją pracę poprzez pozyskiwanie od uczniów informacji na temat przydatności poruszanych zagadnień i sposobu prowadzenia zajęć.

Niniejszy Regulamin został przyjęty do realizacji w Zespole Szkół Samochodowych im. Stanisława Syroczyńskiego w Lublinie przez Radę Pedagogiczną w dniu 28.11.2019 r. z datą obowiązywania od dnia 29 listopada 2019 r.

Z dniem 28 listopada 2019 r. traci moc Regulamin realizacji Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego z dnia 30 października 2018 r.